ROLUL ORGANIZAȚIILOR NONGUVERNAMENTALE ÎN PROMOVAREA POLITICII DE TINERET ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Tatiana IGNATIUC,
magistru, lector universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

The success of implementing youth policy depends on the quality of law frame and the standards in the field and human and institutional capacities of the responsible structures and implementation of youth policies at national and local levels. According to the National Youth Strategy will be developed coordinated measures that will serve the interests of youth workers and meanwhile will integrate them to exercise influence on social, economic, political and cultural life of the country.

Tineretul este o categorie socială sensibilă la crizele și mutațiile politice, sociale și economice, fiind purtătorul unor valori capabile să producă schimbări în tranziție spre o societate civilă. Astăzi există multe organizații de tineret și toate reflectă, într-un fel sau altul, anumite poziții ale tinerilor, constituind în ansamblu așa – numita *politică de tineret*. [1]

Problemele tinerilor sunt unice – studii, loc de muncă, condiții de trai etc. Și toate aceste organizații nonguvernamentale (ONG) încearcă să le soluționeze, chiar dacă metodele la care recurg uneori sunt contradictorii. Oricum, toate vor să atingă același scop: să le asigure tinerilor o viață liniștită și un trai decent. Asocierea tinerilor în ONG-uri îi face să se organizeze mai bine pentru a-și apăra interesele.

Schimbările ce s-au produs în societate de la declararea independenței Republicii Moldova (RM) și până în prezent au rezultat fără întârziere cu modificări în viața asociativă a tinerilor. Societatea civilă în RM a devenit o realitate, iar conceptele democratice au presupus anumite revendicări și în politica de tineret. Astfel, în prezent s-a conturat o comunitate de ONG-uri de tineret capabile să-și asume anumite responsabilități publice ce contribuie la democratizarea societății.

Perioada dintre anii 1992-2010 înregistrează o dinamică variată în evoluția vieții asociative a tinerilor din RM. Conform datelor statistice, în republică sunt înregistrate peste 2000 de ONG-uri cu statut de organizații la nivel național. Circa 20% din numărul total sunt organizații pentru copii și tineret. După sfera de activitate cele mai multe ONG-uri de tineret au o orientare specializată: educație, drept, cultură, istorie etc. Făcând o analiză a programelor realizate, asociațiile de tineret pot fi menționate printre cele mai active ONG-uri. [2]

O cauză a necesității apariției ONG-urilor de tineret ar fi acțiunile și activitățile sub limită în domeniul politicii de tineret din partea instituțiilor statale, acestea fiind împuternicite să-și aducă contribuția la ameliorarea problemelor tineretului.

Conținutul proiectelor elaborate de ONG-urile de tineret reiese din nevoile sociale și profesionale ale tinerilor. Din multiplele probleme cu care se confruntă asociațiile de tineret se evidențiază cele ce țin de asigurarea bazei materiale și financiare, a spațiului informativ, indiferența organelor puterii de stat față de problemele lor etc.

Politica națională în domeniul tineretului trebuie să includă atât acțiuni directe, cât și acțiuni suplimentare, care ar aborda toate sferele de activitate a tineretului, inclusiv determinarea rolului și locului tineretului în fiecare sector al vieții publice a statului, precum, de exemplu, în sfera educației și a ocrotirii sănătății, în politica națională și în alte programe.

Actualmente, necesitatea dezvoltării politicii naționale în domeniul tineretului se manifestă din ce în ce mai acut în următoarele sfere: coordonarea efectivă a procesului de dezvoltare a reglementărilor și de implementare a normelor privind protecția drepturilor persoanelor tinere de către instituțiile de stat și cele obștești, atât in sfera socială, cât și în cea economică; integrarea tineretului în câmpul muncii; respectarea drepturilor omului și protecția mediului înconjurător; tratamentul deținuților tineri; relațiile

dintre tineret și cultură; raportul dintre libertatea de circulație a tineretului și elementele turismului internațional; punerea în aplicare a politicii naționale în domeniul antrenării unor grupuri speciale de tineret în procesele sociale, de exemplu, a femeilor tinere, a refugiaților tineri, a tinerilor cu dizabilități etc.

Politica guvernamentală în domeniul tineretului exprimă în raport cu tânăra generație linia strategică a statului privind asigurarea dezvoltării social-economice, politice și culturale a Republicii Moldova, formarea la tinerii cetățeni a sentimentelor de patriotism și respect față de istoria și cultura națională, față de alte popoare, respectarea drepturilor omului. [3]

Politica de stat în domeniul tineretului se pune în aplicare de către organele de stat și funcționarii acestora; organizațiile de tineret; tinerii cetățeni.

Guvernul Republicii Moldova a adoptat Strategia politicii de stat în domeniul tineretului în Republica Moldova, trasând scopurile și principiile de bază ale politicii de stat în domeniul tineretului, care sunt comune pentru toate nivelurile puterii de stat și pentru administrație. În temeiul acestei Strategii, actualmente în Republica Moldova se implementează o serie de proiecte, orientate spre susținerea tineretului în diversele sfere de activitate ale acestuia.

Au fost înregistrate și primele succese. Totodată, în această sferă există o serie de probleme actuale, care necesită o abordare complexă a soluționării lor.

Astăzi, prin eforturile sectorului nonguvernamental de tineret, în țara noastră își desfășoară activitatea și își promovează proiectele următoarele organizații:

1. *La Strada*. Contribuie activ la protecția și promovarea drepturilor și intereselor legale ale grupurilor vulnerabile la toate nivelurile – individual, legislativ și executiv.[4] Scopuri și obiective:

- recrutarea, instruirea, antrenarea, coordonarea și recunoașterea voluntarilor;
- dezvoltarea voluntariatului ca una dintre resursele ce ar satisface nevoile societății;
- sensibilizarea tinerilor și a comunității asupra unor fenomene ce comportă anumite riscuri pentru viața și sănătatea persoanei, pentru morala societății;
- aprecierea muncii voluntarului și oferirea oportunităților de creștere personală și profesională.

2. *Y-PEER* (Rețeaua de Tineri Educatori de la Egal la Egal). Se ocupă de instruirea aprofundată în domeniul sănătății reproductive, prevenirii HIV-SIDA și educația pentru sănătate. Printre oportunitățile oferite putem evidenția următoarele: posibilități de participare la instruiri internaționale în sănătatea reproductivă și metode de transmitere a informației de la egal la egal; suport logistic și financiar pentru organizarea activităților de informare/sensibilizare la nivel local; [5] posibilitatea de învățare la distanță utilizând resurse electronice de învățare precum CyberPEER.

3. *Clubul Oratorilor*. Contribuie la dezvoltarea și îmbunătățirea calităților oratorilor din RM.

4. *AIESEC*. Este o organizație globală și nonprofit condusă de studenți și absolvenți recenți ai instituțiilor de învățământ superior. Membrii AIESEC sunt interesați în problematicile globale, leadership și management. AIESEC nu discriminează pe bază de rasă, culoare, sex, orientare sexuală, convingeri, religie, naționalitate, origini sociale sau etnice. [6] Această organizație oferă nenumărate oportunități de dezvoltare, dar și beneficii cu ajutorul cărora studenții pot să adauge mai multă experiență studenției lor.

5. *Centrul Tânărului Jurnalist din Moldova (CTJM)*. Misiunea de a dezvolta mass-media tinerilor din Republica Moldova. În acest sens, CTJM susține rețeaua presei tinerilor, organizează cursuri de instruire, oferă consultanță și facilitează schimbul de informații și experiență dintre tinerii jurnaliști. Obiectivele CTJM sunt: facilitarea accesului la informație a copiilor și tinerilor din RM; ridicarea nivelului calității publicațiilor școlare; instruirea jurnaliștilor începători; stabilirea unui parteneriat între organizațiile și grupurile mass-media de tineret din Moldova. Conform statutului, înregistrat la Ministerul Justiției cu nr. 2411 din 22 noiembrie 2002, membru al CTJM poate fi orice tânăr care a atins vârsta de 14 ani, indiferent de naționalitate, sex, starea socială.

6. Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM). Promovează interesele organizațiilor-membre, ale tinerilor asociați și neasociați; dezvoltă structurile asociative de tineret în Republica Moldova prin desfășurarea programelor, activităților instructive, informative, de lobby, consultanță și expertiză. CNTM, înregistrat la 18 februarie 1999, este organizația „umbrelă" a 34 de asociații de tineret de nivel național și regional, astfel reprezentând forul organizațiilor de tineret din țară în relațiile cu structurile guvernamentale, forurile și/sau instituțiile naționale și internaționale din domeniul tineretului. [7] CNTM este membru cu drepturi depline al Forumului European de Tineret (YFJ), al Consiliului Internațional al Tineretului

francofon (CIJEF) și al Cooperării de Tineret Est-Europene (EEYC). Organizațiile-membre CNTM activează în cadrul următoarelor domenii: drepturile omului, participarea tinerilor la luarea deciziilor, dezvoltarea comunitară, educație nonformală, antreprenoriat, istorie, instruire juridică, cultură civică, informare, mass-media, cultură, sport, integrarea minorităților etc. CNTM a fost desemnat și premiat pentru bunele practici de asigurare a transparenței în sectorul asociativ din Moldova. Decernarea a avut loc în cadrul Galei Bunelor Practici, organizată la 27 iunie 2012 de către Centrul Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova Contact.

7. *Consiliul Local al Copiilor și Tinerilor (CLCT)*. Este o formă de reprezentare și împuternicire a tinerilor pentru asigurarea participării în procesele de luare a deciziilor la nivel local. Consiliul activează în baza Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului, Cartei Europene cu privire la participarea tinerilor la viața comunităților locale și regionale, Constituției RM, Legii cu privire la tineret, Legii cu privire la drepturile copilului. Se conduce în activitatea sa de actele normative ale Ministerului Educației și Tineretului, autorităților publice locale.[8] Este recunoscut prin decizia autorității publice locale drept organ consultativ în problemele tinerilor. Consiliul poate semna acorduri de colaborare și cu alți actori sociali, organizații de tineret, ONG-uri, instituții similare din țară și de peste hotarele ei. CLCT a fost numit cel mai bun consiliu local de tineret în anii 2013 și 2011 și a primit premiul de excelență înmânat de Președintele RM în 2011.

8. *MediaPoin*. Este prima organizație new media din Republica Moldova. Misiunea sa este să dezvolte o comunitate de oameni și idei și să promoveze inovația socială prin intermediul new media. MediaPoin dispune de o largă susținere națională și internațională și este orientată în atragerea unui număr cât mai mare de tineri care să producă un impact pozitiv asupra societății. [9] Pe parcursul acestor ani, MediaPoin a obținut încredere și parteneriate cu: ONG-ul ceh TOL, CREDO, ULIM, USPEE, Primăria Municipiului Chișinău și Centrul de Guvernare Electronică.

9. *Best Chișinău* (Board of European Students of Tehnology). Recrutează tineri care doresc să-și îmbunătățească abilitățile personale și profesionale, prin implicarea în diverse proiecte de voluntariat.

10. *EGEA Moldova*. Promovează cunoștințele din domeniul geografiei, etnologiei, turismului, științelor naturale și sociale. Printre obiectivele acesteia putem evidenția:

- promovarea cunoștințelor despre Moldova la nivel internațional și despre alte țări în Moldova;
- protecția patrimoniului natural și cultural. Dezvoltarea turismului la nivel local și național;
- promovarea unității cultural-geografice europene;
- realizarea de emisiuni radio-TV, publicații. Promovarea înțelegerii interetnice și interculturale.

11. *ARS DOR*. Organizează proiecte care vizează renașterea societății prin artă, creând o alternativă pentru tinerii intelectuali din domenii culturale, cum ar fi artele vizuale, muzica, literatura, antropologia. În iunie 2006 ARS DOR cu suportul Fondului Internațional pentru Promovarea Culturii (UNESCO) a lansat „Eurointegrarea prin Artă" Internațional Project, care a avut misiunea de a contribui prin artă la procesul de integrare europeană. În prezent, ARS DOR este implicat în programele de Fundație Soros Moldova și Fundația Culturală Europeană referitoare la gestionarea artă și politici culturale a Republicii Moldova.

12. *Technovation Challenge*. Este o competiție globală în domeniul IT care încurajează fetele să învețe programarea și să lanseze o afacere. Obiectivul său este să inspire și să determine adolescentele să opteze pentru o carieră în sectorul tehnologiei informației.

13. *Memory Club Moldova*. Reprezintă un proiect inedit pentru Republica Moldova. Acest proiect a fost gândit și creat de un grup de tineri energici care vin cu sloganul „Nu există memorie bună și memorie rea, există memorie antrenată și neantrenată".

14. *Neovita*. Promovează serviciile de sănătate prietenoase tinerilor. Este organizația care a pilotat modele novatoare de servicii de sănătate adresate tinerilor și a promovat integrarea lor în sistemul de sănătate existent. De asemenea, Centrul „Neovita" este un centru de resurse pentru fortificarea cadrului normativ și a capacităților umane în domeniu. În 2011 a lansat inițiativa „Generație sănătoasă", proiect de extindere a serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor la nivel național.

15. *Hospice Angelus*. Este o organizație non-guvernamentală, apolitică și furnizorul principal de îngrijire paliativă destinat copiilor și adulților cu maladii incurabile din Moldova. Are ca scop crearea unui nou sistem de asistență medico-socială, destinat bolnavilor incurabili de cancer în stadii avansate și terminale, cât și familiilor lor.

16. *CUBO*. Este un portal informativ pentru elevi. De 2 ani CUBO informează elevii în legătură cu pro-

gramele de dezvoltare personală și profesională, oportunitățile de voluntariat, studiile din Moldova și de peste hotare și alte metode de petrecere interactivă a timpului liber.

17. *Wave Week Moldova* și *Fii Schimbarea*. Este un program de liderism și voluntariat. În vara anului 2014, Asociația pentru Dezvoltare Creativă a organizat cea de-a șasea ediție Wave Week Moldova. Proiectul este finanțat de Ministerul Tineretului și Sportului al RM și de organizația Spark the Wave din Statele Unite ale Americii.

18. *UpGreat*. Este un program educațional nonformal dedicat elevilor din liceu. Fiecare ediție are ca scop familiarizarea elevilor cu diferite domenii, în scopul de a încuraja dezvoltarea inițiativelor civice în rândul noii generații de lideri.

19. *Academy of Manliness*. E un club pentru tinerii băieți cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani, care îi va ajuta să se perfecționeze în a fi mai buni soți, bunei și frați.

20. *LeaderShe*. Își propune să crească o nouă generație de lidere, care să contribuie substanțial la dezvoltarea democrației participative din țară.

Cu toate că există o varietate de organizații nonguveramentale pe teritoriul Moldovei, care își desfășoară activitatea în domeniul protejării drepturilor persoanelor tinere, apare o problemă importantă – lipsa unui mecanism real de implementare a prevederilor legislative. Tinerii sunt conștienți de faptul că statul nu dispune de mijloace pentru realizarea prevederilor legislative; pentru ei contează voința politică a organului legislativ de a recunoaște politica de tineret ca unul din domeniile de activitate a statului și sectorului nonguvernamental, de a se implica în promovarea acestei politici. În Legea cu privire la tineret sunt prevăzute măsuri și norme ce nu sunt prevăzute de alte legi naționale, ONG-urile sunt recunoscute ca parteneri egali în promovarea politicii de tineret la nivel național și local.

Astfel, putem spune că politica de tineret în Republica Moldova nu este integrală, multilaterală, intersectorială și elaborată pe un termen lung, așa cum prevede Programul Mondial de Acțiuni pentru Tineret. Deci, neîndoielnic, suportul din partea structurilor guvernamentale ar fi de mare ajutor ONG-urilor de tineret în promovarea cu succes a politicii de tineret.

Până la o reușită totală sunt mulți pași, dar pentru aceasta se cere înțelegerea și încrederea celor de sus. Și totuși nu putem nega succesele pe care le-au obținut ONG-urile de tineret prin forțele proprii și grație ajutorului primit din afara țării. În ultimii ani se poate vorbi despre un enorm curriculum de proiecte care au fost realizate de către sectorul nonguvernamental de tineret întru ameliorarea unor probleme a tinerilor. S-a lucrat în societate, școli, instituții etc.

Au fost întreprinse și se întreprind proiecte cu impact social. Aici putem menționa activitățile în domeniul protecției drepturilor tinerilor, în domeniul asistenței medicale accesibile, angajarea în câmpul muncii, valorificarea potențialului intelectual al tinerei generații etc.

În Republica Moldova tineretul poate fi uneori foarte activ, încât e capabil să ceară drepturile sale legitime de membri plenipotențiari ai comunității.

BIBLIOGRAFIE

1. Studiul „Tinerii din Moldova - 2008", efectuat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul". [1]

2. Legea cu privire la asociațiile obștești nr. 837-XII din 17.05.1996. [2]

3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1213 din 27.12.2010 „Privind aprobarea unor măsuri de susținere a activităților pentru tineret". [3]

4. Raportul privind implementarea Programului de Activitate a Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare" 2011-2014. [4]

5. Finn Yrjar Denstad, Youth Policy Manual. How to develop a national youth strategy, Council of Europe Publishing, 2009. [5, pag. 33].

6. Report on activity of Youth Resource Center, 2006. National Youth Resource Centera and UNICEF. [6].

7. National Human Development Report 2014/2015. [7].

8. Report on the evaluation of youth participation in Moldova, Chisinau, 2013, UNICEF. [8]

9. Centrul pentru drepturile omului din Republica Moldova. Raport privind respectarea drepturilor omului în RM în anul 2014. Chișinău, 2015. [9, pag. 69].

10. Chetruș U. Aspecte ale garantării drepturilor și libertăților omului în statul de drept. În: Anuar Științific, vol. VI-VIII. Chișinău, 2010.